

AD GÜNÜ

Divandan qalxıb pəncərənin qarşısına keçdi. Soyuq külək əsirdi. Payız idi... Yenə də qızı xəyalında canlandı. Xatırlayırdı, qızı da payızda anadan olmuşdu... Yenə də onu doğum evindən götürməyini, sevinərək dostlarına zəng vurub qızı olduğunu deməyini, axşam bütün dostlarını restorana yığıb onlara qonaqlıq verməyini xatırladı. Bu xatirələrin hamısının yalan olduğuna inanırdı. Bu fikirlə üzünü arvadına çevirdi:

-Canım, axı bu qədər yalan olmaz... Mən dəli deyiləm axı... Bütün bunları mən özümdən uydura bilmərəm axı...

-Bəsdir də, özünü də üzürsən, bizi də... Yenə də anan biləcək, yazıq arvadın yenə də təzyiqli qalxacaq, aləm yenə deyəcək bir-birinə... Belə də yalan olar? Belə şeylər zarafat olar?

Bu sözlərdən sonra Arif sanki ayıldı, hər şeyi dərk etdi... Arvadının gözlərindəki dərdi, nisgili gördü. Hiss etdi ki, o da pis olub, onun bu halı arvadını da sarsıdıb. Bir anlıq dərk etdiyi bu həqiqətdən ürəyinin şiddətlə çırpındığını hiss etdi. Ona elə gəldi ki, bu dəqiqə ürəyi ağzından çıxacaq. Bağırmaq istədi, səsi çıxmıdı, bu haldan xilas olmaq üçün əlini var gücü ilə pəncərəyə çırpdı, əli şüşəni sındırıb çölə çıxdı, geri çəkəndə isə əlini qan apardı. Amma o bunları heç birini hiss etmirdi. Əlindən su kimi axan qanı nə görürdü, nə də hiss edirdi...

Onun əlindən axan qan düşmədə göllənmişdi. Arvadı tez mətbəxə qaçıb dəsmalla qayıtdı, onun əlini möhkəmcə sarıyıb divana tərəf çəkdi. O, isə key kimi halsız vəziyyətdə arvadına müqavimət göstərmədən divana yaxınlaşmışdı. Gözləri naməlum bir nöqtəyə baxırdı, amma heç nə görmürdü... Bu dəqiqə onun üçün dünyada heç nə mövcud deyildi... Hər şey onun üçün əhəmiyyətini itirmişdi. Əgər bu gün ona həyatının mənası olan qızının heç vaxt həyatda olmadığını deyirlərsə, onda bu həyatın onun üçün nə mənası qalırdı ki? Düzdür, arvadının bu qədər ciddiliklə dediyi sözləri boş sayı bilməsə də, hələ də ürəyinin dərinliklərində bunun həqiqət olmadığını, bu işdə nə isə bir sirr, bir anlaşılmazlıq olduğunu özünü inandırmaq istəyirdi. Sanki yuxudaydı... Bircə an qızının ol-

madığına özünü inandırma bilsəydi, elə həmin an ürəyi partlayardı...

Arvadının sarıdığı dəsmal əli ilə tutmuşdu... Arvadının həyəcanla ora-bura qaçmasını görmür, telefonla təcili yardım çağırmasını da eşitmirdi... İndi beynində bircə şey vardı... Tezliklə bu haldan qurtarmaq, sakitləşmək, heç kimi görməmək və eşitməmək...

Həkim gəldi, qoluna baxdı, sarıdı və getdi... O, onların nə dediyini, nə etdiyini də bilmədi... Ona iynə də vurdular... Bir azdan gözlərinin qapandığını hiss etdi... Göz qapaqlarını saxlaya bilmədi və gözləri yumuldu...

... Ayılanda dostu Fuadı başının üstündə gördü... Utandığundan üzünü divana çevirdi.

Bir qədər belə uzandı, sonra üzünü dostuna çevirdi... Bir neçə dəqiqə beləcə bir-birilərinə baxdılar. Sükutu o pozdu:

-Fuad, doğurdan mənəm qızım yoxdur?

O, bu sualı sanki sual kimi yox, bir təsəlli kimi verirdi. Sanki ondan bir kömək gözləyirdi. Fuadın isə indi ona cavab vermək fikri yox idi... Dostu artıq neçənci dəfə idi ki, onun belə vəziyyəti ilə qarşılaşırdı. Hər dəfə də bir neçə gün yanında olur, ona təsəlli verir, özünü gələndən sonra isə həyat əvvəlki kimi davam edirdi. İndi də heç nə demədi, sadəcə onun əllərini əlinin içinə alıb gözlərinə baxdı. Sanki gözləri ilə hər şeyi demək, dostunu sakitləşdirmək, onu reallığa qaytarmaq istəyirdi. Əslində isə artıq ona heç bir söz, təsəlli lazım deyildi. O, artıq hər şeyi başa düşmüşdü. Sadəcə olaraq batan saman çöpündən yapışan kimi, o da hələ də nə isə ümidverici bir söz eşidəcəyini gözləyirdi. Amma qarşısında oturan dostunun kədərli baxışları, kənardan durub baxan arvadının nəmli, qızarmış gözləri onu yavaş-yavaş reallığa qaytarırdı. Hələ tam ayılmamışdı. Bilmirdi bu aldığı qəfil zərbədən, yoxsa həkimin vurduğu sakitləşdirici iynənin təsirindən idi...

Əlini dostunun əlindən çıxarıb dikələrək oturdu. Dostu hələ də gözlərini çəkmədən ona baxırdı. Siqaret istədi, Fuad sakitcə cibindən siqaret çıxarıb ona

verdi. O, ayağa durub eyvana tərəf gedib qapıya yaxınlaşdı, heç vaxt evdə siqaret çəkməmişdi, ona görə də eyvana çıxmaq istəyirdi. Dostu nə isə narahat olduğundan onun eyvana çıxmasına mane olmaq üçün qarşısını kəsdi. Arvadı da narahat baxışlarla ona baxırdı. Qəfildən dostunun və arvadının narahatlığının səbəbini anladı. Acı-acı gülümsündü:

-Qorxmayın, özümü eyvandan atan deyiləm, mənəm axı qızım var, hələ onu

(Hekayə)

böyütməliyəm...

O, bunu deyən kimi qəhər onu boğdu, əlləri titrədi, əlindəki siqareti özib yerə atdı, özünü saxlaya bilməyib hönkürdü:

-Amma siz deyirsiniz ki, mənəm qızım yoxdur... Siz deyirsiniz ki, mənəm həyatımın mənası olan qızım yoxdur... Siz deyirsiniz ki, bütün bunlar yalandır...

Əlləri ilə üzünü tutub uşaq kimi hönkürdü. Dostu çaşqınlıqla onu qucaqlayıb özünü sıxaraq sakitləşdirməyə çalışdı, bir gözü isə Arifin arvadında idi. Gəlin isə yenə də sakit-sakit ağlayır, heç nə edə bilmirdi...

-Fuad, bu qədər xatirə boş yerdən ola bilməz axı... Axı sən özün də qızımın ad günlərində iştirak etmişən, hədiyyə almışın, qızım sənə aldığım gəlinciyi yatanda da əlindən buraxmırdı...

Dostunun səbri çatmadı. Onun çiyindən yapışıb silkələdi:

-Bəsdir, özünü elə al... Yekə kişisən, ayıl, özünü də, bizi də dəli eləmə... Axı nə qədər olar bu?..

O, əllərini üzündən götürüb dostuna baxdı... Gözləri ilə yalvararaq sanki dostundan bir möcüzə gözləyirdi... Amma dostunun gözlərində təlaş və peşmanlıqdan başqa heç nə görmədi, sanki son ümidi də qırıldı və yenidən hönkürərək dostuna sarıldı. Fuad onu möhkəm-möhkəm özünə sıxdı. Artıq onun da gözləri yaşarmışdı. İki dost sanki indicə yaxınını itirmiş adamlar kimi bir-birinə sarılıb ağlayırdı. Arvadı isə gördüyü bu səhnədən özünü saxlaya bilməyib hönkürərək

qonşu otağa qaçdı...

Bu vəziyyətdə bir qədər dayanıb ürəklərini boşaltdıqdan sonra Fuad onu yavaş-yavaş divana tərəf gətirdi, divanda əyləşdirib yanında oturdu. Daha nəse deməyə ehtiyac yox idi. Bilirdi ki, indi dostu üçün ən yaxşı dərman sakitlik, tənhalığa çəkilib hissləri ilə baş-baş qalmaqdır. Bir qədər də beləcə oturdular. O, artıq sakitləşmişdi. Fuad ehmalca onun kürəyinə vurub ayağa qalxdı. Sakitcə otaqdan çıxıb dəhlizə keçdi. Yazıq gəlin əlləri qoynunda dəhlizdə durmuşdu. Fuad heç nə demədən ayaqqabılarını geyinib qapını açdı. Çıxanda çevrilib gəlinə baxdı.

-Narahat olma, bacı, sakitləşib. Ona heç nə demə. Qoy tək qalsın. Bir şey lazım olsa, zəng elə...

Fuadın ardınca qapını bağlayan gəlin otağa gəlib ərinin yanında oturdu. Ona yaxınlaşmaq, boynunu qucaqlayıb özünə sıxmaq, onu sakitləşdirmək istəsə də, ürək etmədi. Eləcə sakitcə yanında oturub ərinə baxdı. O, isə hələ də əlləri ilə üzünü tutub sakitcə oturmuşdu. Saniyələr də bu sükutda sanki bir saat kimi keçirdi arvadı üçün. Elə bir vəziyyət idi ki, deməyə söz də tapılmırdı. Ərinin halına uyğun nəse təsəlliverici bir söz tapmaq da aciz idi.

Bayaq şüşənin kəsdiyi əlinə bağladığı sarğın üstü qanla olmuşdu. Qadın ərinin yararsızını yenidən açılmasından qorxsada da, bir söz deyə bilmədi. Bir qədər yaxın oturaraq ərinin kürəyini sığalamağa başladı. Arif əllərini üzündən çəkib ona baxdı. Arvadı ərinin gözlərində bayaqkı sualları yox, sadəcə xəcalət hissini gördü. Başa düşdü ki, artıq hər şey ərinin yadına düşüb. Sükutu da özü pozdu...

-Bağışla məni... Əgər bacarsan... bağışla...
O, bu sözü elə sakit, elə yazıq şəkildə dedi ki, qadının ürəyi sancdı onun bu halına. Hər şeyi xatırlamışdı...

... Evlənməzdən əvvəl bir dəfə evlərinde heç kəs olmayanda nişanlısı onlara qonaq gəlmişdi. Gəlmişdi ki, evi silib süpürsün, ona xörək bişirsin. Həmin vaxt anası sanatoriya idi, o isə evdə tək qalmışdı. Nişanlısı evləri yığırdı, xörəyi bişirdi. Sonra isə yaxalanmaq üçün hamama girdi, çıxanda isə əyninə anasının xalətini geyinmişdi... Xalat əyninə bə-

yük olduğundan o, nişanlısının sinəsini tam açıq gördü. Bu vaxta qədər onu belə yaxından görməmişdi. Divanda yanaşı oturub televizora baxırdılar. Onun əli nişanlısının kürəyində, boynunda gəzirdi, sonra isə yavaş-yavaş əli aşağı, onun sinəsinə sürüşdü. Əlləri ilk dəfə onun sinəsinə dəyəndə bədəninə yayılan hərərdən boğazı qurudu. Qız da deyərsən ilk dəfə hiss etdiyi bu təmasdan onun kürəyinə vurub ayağa qalxdı. Sakitcə otaqdan çıxıb dəhlizə keçdi. Yazıq gəlin əlləri qoynunda dəhlizdə durmuşdu. Fuad heç nə demədən ayaqqabılarını geyinib qapını açdı. Çıxanda çevrilib gəlinə baxdı.

Onlar ayılanda isə iş-ışdən keçmişdi. Yanaşı uzanmışdılar və heç biri də bir-birinin üzünə baxa bilmirdi...

Sonradan belə görüşləri artıdı. Artıq utanmadan, çəkinmədən tez-tez sevişirdilər. Günlərin bir günü isə nişanlısının hamilə olduğu ortaya çıxdı... Hər ikisi nə edəcəklərini bilmirdilər. Bu xəbər ortaya çıxsaydı valideynlərinə nə deyəcəklərini bilmirdilər. Bu biabırçılığa onların necə reaksiya verəcəkləri məlum deyildi. O, çıxış yolunu uşağı tələf etməkdə gördü. Amma qız narazı idi, ilk uşağını tələf etməkdə, öldürməkdə istəmirdi... Lakin sonda hər ikisi böyük peşmanlıq hissi ilə bu işə razılıq verdilər...

Bu hadisədən bir-neçə ay sonra toyları oldu. Çoxdan evli olmalarına baxmayaraq, övladları olmurdu. İlk uşağın abort edilməsi öz fəsadını göstərmişdi...

İndi o, sakitcə divanda oturaraq bütün bunları kino lenti kimi gözünün qarşısından keçirdi... O vaxt qızın ağlayaraq buna razı olmasını, camaatın fikrini deyil, körpələrinin və özünün gələcəyini fikirləşmək barədə yalvarışlarına məhəl qoymadığını özünə bağışlaya bilmirdi. Bütün bunları dərk edəndən sonra necə yaşayacağını deyil, körpələrinin və özünün gələcəyini fikirləşirdi...

Bir qədər sakitləşsə də, hələ də nəfəsinin çatmadığını, otaqda ürəyinin sıldığını hiss edirdi. Yavaşca ayağa qalxıb dəhlizə tərəf getdi. Heç nə de-

mədən ayaqqabılarını geyindi. Arvadı nə isə demək istədi, o isə əli ilə onun susmasına işarə etdi. Qapını açıb pilləkənlərlə ağır-ağır həyəte düşdü, maşınına yaxınlaşdı qapısını açdı, yuxarı baxdı. Arvadı pəncərədən ona baxırdı. Arif arvadına baxıb acı-acı gülümsündü. Maşına əyləşib mühərriki işə saldı...

.. Maşın torpaq yola çıxanda dənizin sahilinə çatdığına fərqinə vardı. Maşın düz ləpədən keçərək dənizə düşdü... Soyuq payız küleyi əsirdi... Haradansa sahilə gəlib düşmüş bir kötüyün üstündə oturdu.

Dənizə baxırdı. Gəncliyindən həmişə bir dərdi olanda sahilə gəlib saatlarla oturub dənizə, onun dalğalarına baxardı... Dəniz dalğaları ona mistik bir qüvvə kimi görünürdü. Hər bir dalğası bir ömürə bənzədir... Amma qaribə idi, hər bir dalğa ömrünün sahilə sona çatacağını bilse də, böyük sürətlə daim sahilə can atır, sahilə çirpılıb yox olurdu... Və beləcə hər bir dalğa sanki intihar edirdi.

Fikirlişirdi ki, yəqin dalğaların varlığının mənası da elə budur. İnsan da belədir. Daim arzularla yaşayır, böyük, uzun arzular ardınca gedir və bu arzular baş tutduqca, ömrünün sona çatacağını bilse belə, yenə də arzularından əl çəkmir. Uşaq olanda tez böyümək istəyir, universitetə daxil olanda tez bitirmək istəyir, uşağı dünyaya gələndə tez onun da böyüməsini, evlənməsini, nəvəsi olmasını, nəvəsinin də tez böyüməsini və toyunu görməsini istəyir və bu zaman başa düşür ki, tez olmasını istədiyi bu arzuların bir-bir həyata keçməsi onun ömrünün sona yaxınlaşmasını daha da tezləşməsi, amma bütün bunlara baxmayaraq daim bunlara doğru, yəni ömrün sonuna doğru can atır, lap bu dalğalar kimi...

-Salamaleykum, ay oğul...
Qəfil gələn səsdən diksindi. Çevrilib baxanda yanında nurani bir kişinin oturduğunu gördü. Bu kişinin onun yanına necə gəldiyindən, yanında necə oturduğundan xəbəri olmamışdı. Nə qədər baxsa da, həmin kişini tanıya bilmədi... Kişi isə ona çox doğma bir adam kimi baxırdı...

(Ardı var)

Azər SALEH,
Sumqayıt şəhəri